

Openbaar Ministerie
Parket Procureur-Generaal

Curaçao | Sint Maarten | Bonaire, Sint Eustatius & Saba

Aanwijzing hoge transacties en bijzondere transacties (2016.01)

Rechtskarakter

Aanwijzing i.d.z.v. artikel 5 lid 4 Rijkswet Openbare Ministeries

Afzender

Procureur-generaal van Curaçao, van Sint-Maarten, en van Bonaire, Sint Eustatius en Saba

Adressaat

Hoofdofficier van Justitie van Curaçao
Hoofdofficier van Justitie van Sint Maarten

Registratienummer

2016.01

Datum inwerkingtreding

1 januari 2016

ACHTERGROND

De transactie is een in de wet geregelde mogelijkheid om strafzaken af te doen buiten de rechter om. Op grond van artikel 1:149 WvSr kan het OM in bepaalde gevallen vóór de aanvang van de terechtzitting één of meer voorwaarden stellen ter voorkoming van strafvervolgning. Deze te stellen voorwaarden zijn limitatief omschreven en één daarvan betreft de betaling van een geldsom (transactie). Door voldoening aan (één van) de gestelde voorwaarde(n), vervalt het recht op strafvervolgning.

Een transactie kan in de bij wet bepaalde gevallen slechts worden aangeboden indien en voor zover:

- in de aan de transactie ten grondslag liggende strafzaak bewijstechnisch voldoende gronden aanwezig zijn om tot dagvaarding te kunnen overgaan, en
- het delict waarvoor de transactie wordt aangeboden, indien de zaak aan de rechter zou worden voorgelegd, naar redelijkerwijs te verwachten slechts met een vermogensrechtelijke sanctie zou worden afgedaan, hetzij omdat de ernst geen (voorwaardelijke) vrijheidsstraf noodzakelijk maakt, hetzij omdat deze niet kan worden opgelegd (vgl. rechtspersonen), en

- bij de keuze tussen een transactie en dagvaarding, gevolgen die derden kunnen verbinden aan de strafrechtelijke afdoening van de zaak geen rol spelen; het OM dient op basis van de regels van het strafprocesrecht een vervolgingsbeslissing te nemen op basis van een autonome afweging.

Bij de vaststelling van het transactiebedrag wordt, indachtig het bepaalde in artikel 1:55 WvSr, rekening gehouden met de draagkracht van de verdachte, naast, uiteraard, de ernst van het feit. Voor een rechtsgeldige transactie is de vrijwillige acceptatie van het aanbod essentieel. Een verdachte kan een transactie altijd weigeren en zo de zaak laten voorkomen bij de rechter. Tot slot geldt dat alvorens het OM een transactie aanbiedt, de belanghebbende(n) (bijvoorbeeld het slachtoffer dat aangifte heeft gedaan van een misdrijf) in kennis wordt/worden gesteld van een voorgenomen transactie. Het OM wijst daarbij tevens op de mogelijkheid hiertegen beklag te doen bij het Hof van Justitie.

Deze aanwijzing heeft betrekking op zogenaamde ‘hoge transacties’ en op ‘bijzondere transacties’. In deze aanwijzing worden de kaders gegeven voor de te volgen procedure bij het aanbieden van dergelijke transacties en de begrippen ‘hoge transactie’ en ‘bijzondere transactie’ worden nader afgebakend. Het gaat daarbij dikwijls om delicten die publieke verontrusting hebben veroorzaakt. Het uitgangspunt bij dit soort zaken is niet transigeren maar voorleggen aan de rechter, tenzij daar een zeer goede reden voor is.

Wanneer in een concreet geval gemotiveerd voor een transactie wordt gekozen, dient de voorgenomen transactie aan de Procureur-Generaal te worden voorgelegd. Indien de Procureur-Generaal akkoord is met de voorgenomen transactie, wordt de Minister van Justitie door de Hoofdofficier van justitie geïnformeerd. Hierdoor is de Minister van Justitie, gezien zijn politieke verantwoordelijkheid, geïnformeerd over een op handen zijnde bijzondere en/of hoge transactie en is hij in staat zich voor te bereiden op mogelijke reacties vanuit de maatschappij.

Indien besloten wordt tot een hoge of bijzondere transactie is een persbericht in beginsel aangewezen. De aanwijzing bevat regels ten aanzien van de informatie die in een persbericht kan worden vermeld.

Bij het Parket van de Procureur-Generaal worden de hoge transacties en bijzondere transacties afzonderlijk geregistreerd.

Deze aanwijzing heeft géén betrekking op transacties voor verschillende categorieën veel voorkomende misdrijven waarvoor boetes plegen te worden opgelegd alsmede op overtredingen.

In de aanwijzing is tot slot een aparte procedure opgenomen voor transacties tussen de Naf. 5000,-/\$ 3000,- en Naf. 100.000,-/\$ 60.000,-.

Gelet op de verschillen in relevante wetgeving tussen Curaçao en Sint Maarten enerzijds en de BES-eilanden anderzijds, is deze aanwijzing niet van toepassing voor Caribisch Nederland.

STRAFVORDERING

1. Afbakening begrip 'hoge transactie'

Een transactie moet als hoge transactie als bedoeld in deze aanwijzing worden aangemerkt:

- a. indien de voorwaarde ex artikel 1:149, tweede lid sub a WvSr (betaling aan de Staat van een geldsom) het bedrag van Naf. 100.000,-/\$ 60.000,- te boven gaat. Dit bedrag kan ook een cumulatie van verschillende transacties zijn, indien deze zien op één en hetzelfde feitencomplex waarbij de feiten als één geheel beoordeeld en afgehandeld dienen te worden.

Buiten het bestek van deze aanwijzing vallen derhalve :

- Transacties waarbij de voorwaarde ex artikel 1:149, tweede lid sub a WvSr (betaling aan de Staat van een geldsom) het bedrag van Naf 100.000,-/\$ 60.000,- te boven gaat doordat er transacties worden aangeboden voor meerdere feiten, welke niet zien op één en hetzelfde feitencomplex waarbij de feiten als een geheel beoordeeld en afgehandeld dienen te worden
- Transacties als bedoeld in artikel 1:150 WvSr. Deze bepaling betreft het geval dat het OM verplicht is op een transactieaanbod van de verdachte in te gaan. Voorwaarde is dat op het feit geen andere hoofdstraf is gesteld dan geldboete en de verdachte moet aanbieden, binnen een door het OM te bepalen termijn, het maximum van de geldboete te betalen en te voldoen aan alle overige te stellen voorwaarden van artikel 1:149, tweede lid WvSr.

NB: Het vorenstaande neemt niet weg dat deze transacties door de aard van de zaak eventueel wel beschouwd kunnen worden als bijzondere transactie.

- b. indien het totale bedrag dat met de transactie is gemoeid, het bedrag van Naf. 1.000.000,-/\$ 600.000,- te boven gaat. Dit omvat ook de eventuele bedragen ter voordeelsontneming of ter schadevergoeding.

In deze situatie kan weliswaar de voorwaarde ex artikel 1:149, tweede lid sub a (betaling aan de Staat van een geldsom) een bedrag van minder dan Naf. 100.000,-/\$ 60.000,- omvatten, maar daarnaast kunnen grote bedragen aan de transactie zijn verbonden betreffende de voorwaarden ex artikel 1:149, tweede lid sub d (voordeelsontneming) en/of sub e WvSr (schadevergoeding).

2. Afbakening begrip 'bijzondere transacties'

Er valt geen volledig sluitende definitie te geven voor het begrip 'bijzondere transactie'. In zijn algemeenheid kan echter worden gesteld dat hiervan sprake is indien buitengerechtelijke afdoening van de zaak niet op voorhand de meest logische mogelijkheid lijkt en/of op onbegrip kan stuiten.

In het kader van de voorliggende aanwijzing zit het bijzondere van de zaak niet zozeer in de aard van de zaak, maar in de buitengerechtelijke wijze waarop de zaak wordt afgedaan, namelijk met een transactie (of een andere voorwaarde) in plaats van met een dagvaarding.

Zo is het enkele feit dat een bekende inwoner van het betreffende land betrokken is bij een strafbaar feit, als zodanig onvoldoende om een eventuele transactie als bijzonder aan te merken. Dan kan misschien wel sprake zijn van een politiek of publicitair gevoelige zaak, maar dat valt in beginsel buiten deze aanwijzing.

Bij gebrek aan een eenduidige definitie worden de twee categorieën aangegeven waarin sprake kan zijn van een bijzondere transactie als bedoeld in deze aanwijzing.

- a. Indien de zaak heeft geleid tot grote maatschappelijke bezorgdheid of onrust vanwege de ernst van de inbreuk op de algemene veiligheid en gezondheid van personen en goederen of op het algemene functioneren van belangrijke sectoren van de samenleving (zoals: staatsveiligheid, integriteit van de overheid, van de democratische rechtsorde, van de financieel-economische sector), waardoor afdoening van de zaak met een transactie op maatschappelijk onbegrip kan stuiten. In deze categorie gaat het om feitelijk zwaarwegende inbreuken op collectieve waarden, alsmede kwesties die twijfel doen rijzen aan de integriteit van de overheid (openbaar bestuur, rechterlijke macht).

Over het algemeen zal bij dit soort van zaken een transactie niet voor de hand liggen. Toch kan de transactie in beeld komen als een zinvolle afdoening. Dit zal niet vanzelfsprekend op begrip kunnen rekenen. Hierbij zal het, juist vanwege de commotie en discussie die het feit al heeft opgeroepen, van tevoren evident zijn dat een keuze om de zaak niet aan de rechter voor te leggen maar om te transigeren, gevoelig ligt.

- b. Indien de zaak principieel ligt omdat er gewichtige vragen van moraal en fatsoen spelen of omdat het gaat om een juridisch principieel punt, waarbij het van belang kan zijn om jurisprudentie te ontwikkelen. Door het aanbieden van een transactie wordt echter rechterlijke toetsing in beginselonmogelijk gemaakt.¹

3. Uitgangspunt bij het aanbieden van een hoge transactie of een bijzondere transactie

Voor het aanbieden van een hoge transactie of een bijzondere transactie zijn uiteraard ook de uitgangspunten van toepassing die gelden ten aanzien van iedere transactie. De daaraan verbonden regels en beperkingen maken al dat een hoge transactie of een bijzondere transactie zich alleen bij uitzondering zal voordoen. Dit geldt niet alleen bij natuurlijke personen maar ook bij rechtspersonen. Bij vervolging van rechtspersonen is het bovendien wenselijk dat opdrachtgevers en feitelijk leidinggevendens zo mogelijk ook worden vervolgd.

Juist in de afwijking van het 'normale patroon' ligt de reden om uitdrukkelijk te motiveren waarom de transactie toch een afdoening is die de voorkeur verdient boven het aanbrenge van de zaak bij de rechter. Dan kan, wanneer inderdaad gemotiveerd voor een transactie wordt gekozen, deze beslissing ook makkelijk en goed worden verantwoord. Het uitgangspunt is dus: 'niet transigeren in dergelijke zaken (maar voorleggen aan de rechter), tenzij daar een zeer goede reden voor is'.

In de procedure staat dan centraal de toetsing van de reden om toch te transigeren: is dat een verantwoorde beslissing gezien de aard en de gevolgen van het strafbare feit en de omstandigheden waaronder het is gepleegd, alsmede gegeven de strafprocessuele consequenties van een transactie dan wel van een eventueel aanbrenge bij de rechter?

¹ Op grond van art. 1:151 WvSr kan het recht tot strafvordering ook na voldoening aan de overeenkomstig art. 1:149 WvSr gestelde voorwaarden herleven, namelijk in geval van een bevel van het Gemenschappelijk Hof van Justitie tot instellen of voortzetten van de vervolging naar aanleiding van een gedaan beklag ex art. 25 WvSv.

Gelet op deze -terughoudende- beleidslijn worden de overwegingen die aan een voorgenomen hoge transactie dan wel een voorgenomen bijzondere transactie ten grondslag liggen op verschillende niveaus getoetst (zie hierna onder 5; procedure bij voorgenomen hoge transacties en bijzondere transacties).

4. Procedure bij voorgenomen hoge transacties en bijzondere transacties

- a. De officier van justitie legt een voorgenomen hoge transactie of een bijzondere transactie voor aan zijn/haar Hoofdofficier van Justitie en/of Recherche Officier. De officier van justitie doet dat op een moment dat de transactie nog niet onomkeerbaar is, dat wil zeggen op een moment dat het OM nog de vrijheid heeft te kiezen voor een andere wijze van afdoening zonder in strijd te komen met de beginselen van een behoorlijke strafrechtspleging.²
- b. Indien de Hoofdofficier van Justitie instemt met de voorgenomen transactie bespreekt hij het voornemen met de Coördinerend Recherche Officier. De rol van de Coördinerend Recherche Officier van justitie is gelegen in de toetsing van de juridische aspecten van de zaak, meer in het bijzonder de beoordeling van het bewijs.
- c. De Hoofdofficier van Justitie legt de zaak voor aan de Procureur-generaal.³ Hij doet dat schriftelijk, in een ambtsbericht, onder expliciete vermelding dat afstemming heeft plaatsgevonden met de Coördinerend Recherche officier van justitie en - in geval de Coördinerend Recherche officier van justitie niet (volledig) kan instemmen met de voorgenomen transactie - met vermelding van de reden waarom van het oordeel van de Coördinerend Recherche officier van justitie wordt afgeweken.

Dit ambtsbericht bevat in elk geval: een beschrijving van de feiten;

* een omschrijving van de strafbare feiten die naar het oordeel van de officier van justitie bewijsbaar zijn;

* een exacte omschrijving van de voorgenomen afdoening ten aanzien van alle verdachten (indien de transactie wordt aangeboden aan een

² Het moment waarop sprake is van een 'voorgenomen transactie' is niet in elke casus eenduidig vast te stellen en het eerste aftastend gesprek daarover met een verdachte kan een grote impact hebben. Als vuistregel kan gelden dat - zeker in gevoelige zaken - zo vroeg mogelijk door de zaaksofficier het overleg met Hoofdofficier en/of Rechercheofficier wordt gezocht.

³ Indien de Hoofdofficier op basis van het standpunt van de Coördinerend Recherche Officier van Justitie uiteindelijk toch niet instemt met een voorgenomen transactie, kan de verdere procedure uiteraard achterwege blijven.

rechtspersoon; zowel de rechtspersoon als de verantwoordelijke natuurlijke personen en/of feitelijk leidinggevers);

* een beschrijving van de overwegingen die aan de voorgenomen transactie ten grondslag liggen (met daarbij een motivering waarom de zaak niet aan de rechter zou moeten worden voorgelegd);

* een toelichting op de hoogte van de transactie.

- d. De Procureur-Generaal toetst integraal. Na instemming met de voorgenomen transactie informeert hij de Hoofdofficier van Justitie.
- e. Na goedkeuring van de Procureur-Generaal informeert de Hoofdofficier de Minister van Justitie. Desgewenst wordt in overleg met de Procureur-Generaal de minister nader (vertrouwelijk) geïnformeerd.
- f. Na ontvangst van de reactie van de Minister van Justitie (of bij het uitblijven daarvan na ommekomst van een redelijke termijn) worden de Procureur-Generaal en de (zaaks)officier van justitie door de Hoofdofficier geïnformeerd.
- g. De (zaaks)officier neemt met inachtneming van vorenstaande de uiteindelijke afdoeningsbeslissing.

5. Persbericht

Indien besloten wordt tot een hoge transactie of een bijzondere transactie is een persbericht in beginsel aangewezen. Hiermee wordt geanticipeerd op de - gegeven de aard van de zaken - onvermijdelijke maatschappelijke aandacht voor de zaak in kwestie. Tevens compenseert dit persbericht het uitblijven van publiciteit naar aanleiding van een openbare behandeling ter terechtzitting en een in het openbaar uitgesproken rechterlijke uitspraak en de generaal preventieve werking die daarvan uit gaat. Het persbericht noemt in ieder geval de initialen van de verdachte met wie en de strafbare feiten terzake waarvan wordt getransigeerd; het geeft ook uitgebreid aan waarom is gekozen voor een transactie.

De namen/initialen van andere verdachten en verdachte rechtspersonen in dezelfde of daarmee samenhangende zaak aan wie geen hoge of bijzondere transacties worden aangeboden worden in het persbericht in beginsel niet genoemd. De inhoud wordt vastgesteld door het OM. Het wordt zo spoedig mogelijk uitgebracht.

De inhoud van het persbericht wordt afgestemd met de afdeling Communicatie van het OM.

6. Registratie

Hoge transacties en bijzondere transacties worden op het Parket van de Procureur-Generaal afzonderlijk geregistreerd. In het jaarverslag van het OM kan, aan de hand van deze registraties, gerapporteerd worden over de hoogte, aard (type delict) en omvang van deze transacties.

7. Procedure met betrekking tot transacties tussen de Naf. 5000,-/\$ 3000,- en de Naf. 100.000,-/\$ 60.000,-

Zaken waarin een transactie (betaling van een geldsom aan de Staat; artikel 1:149, tweede lid sub a WvSr) wordt overwogen van Naf. 100.000,-/\$ 60.000,- of minder maar van meer dan Naf. 5000,-/\$ 3000,-, worden door de officier van justitie ter goedkeuring voorgelegd aan de Hoofdofficier van Justitie. Conform de in deze aanwijzing gevolgde lijn, dient hetzelfde te geschieden indien het totale bedrag dat met de transactie is gemoeid, dus inclusief eventuele *ontneming* en schadevergoeding, meer is dan Naf 50.000,-/\$ 30.000,-.

OVERGANGSRECHT

De beleidsregels in deze aanwijzing hebben onmiddellijke gelding vanaf de datum van inwerkingtreding.

**De Procureur-Generaal,
mr. A.R.E. Schram**

Willemstad, 18 december 2015